

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ

Олег Станіславович ШКАРОВСЬКИЙ,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Професійна підготовка поліцейських є основним інструментом формування правової культури в суспільстві. В умовах сучасних викликів, що постають перед державою і суспільством, зокрема, в умовах воєнного стану, завдання правоохоронних органів зберігають свою стратегічну важливість. Однак, ключовим чинником успіху діяльності поліції є не лише технічна підготовка чи володіння спеціальними навичками, але й рівень правової культури кожного працівника, що визначає загальний рівень правової культури суспільства в цілому.

Правова культура – це не лише сукупність знань про законодавство, але й внутрішнє усвідомлення важливості законності, правопорядку і принципів верховенства права. Професійна підготовка поліцейських як інструмент формування правової культури полягає в інтеграції системних підходів до навчання правозастосуванню, розвитку етичних норм поведінки і високих моральних стандартів. Це потребує систематичного підходу, заснованого на комплексних програмах підготовки, де поєднуються як теоретичні, так і практичні аспекти правозастосовної діяльності.

На сьогодні правова культура поліцейських вимагає інноваційних методик, зокрема впровадження нових освітніх стандартів у підготовці майбутніх офіцерів. Це включає глибоке вивчення національного та міжнародного права, розвиток навичок етичного ухвалення рішень в умовах правової невизначеності, а також формування здатності аналізувати складні правові ситуації. Основною метою такого підходу є забезпечення не тільки знання нормативно-правових актів, але й формування моральних та етичних стандартів, що регулюють діяльність поліцейських[1]. Сучасна система професійної підготовки повинна базуватися на трьох основних компонентах: теоретичних знаннях, практичних навичках та особистісних якостях. Теоретичні знання охоплюють вивчення правових норм і принципів, а також аналіз конкретних випадків правопорушень. Практичні навички формуються через моделювання реальних ситуацій, що дозволяє поліцейським застосовувати отримані знання на практиці, ухвалюючи рішення в межах правових рамок. Особистісні якості формуються через етичне навчання, спрямоване на виховання відповідальності, порядності та поваги до прав людини. Професійна підготовка повинна відповідати міжнародним стандартам, які визначають вимоги до поліцейських у правових державах. Одним з таких стандартів є Кодекс поведінки посадових осіб, відповідальних за дотримання правопорядку, прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН. Цей документ підкреслює важливість правової відповідальності, етичних стандартів і професійної підготовки поліцейських для забезпечення захисту

прав людини[2]. Одним з ключових аспектів підготовки поліцейських є навчання в межах університетських програм, які забезпечують можливість майбутнім офіцерам отримувати повноцінну юридичну освіту. Університетська підготовка включає не лише вивчення правозастосовної діяльності, але й глибокий аналіз соціальних, економічних та культурних аспектів, що впливають на правоохоронну діяльність. Такі програми повинні бути адаптовані до специфіки роботи поліції в умовах сучасних викликів, зокрема, у контексті цифрової трансформації суспільства, що впливає на форми та методи роботи правоохоронних органів.

На нашу думку, формування правової культури поліцейських також залежить від системи постійної професійної освіти, що дозволяє працівникам поліції вдосконалювати свої знання і навички протягом усієї кар'єри. Це включає участь у тренінгах, семінарах, практичних заняттях і симуляціях, що сприяють глибокому розумінню законодавчих нововведень і змін у правовому середовищі. Безперервний професійний розвиток поліцейських є гарантією того, що вони будуть здатні ефективно діяти в умовах правових змін і нових соціальних реалій.

Важливим елементом професійної підготовки є також виховання моральної стійкості і психологічної готовності до роботи в стресових ситуаціях. Поліцейські часто зіштовхуються з моральними дилемами, які вимагають ухвалення важливих рішень у стислі терміни. Тому важливо навчати їх принципам справедливості, рівності перед законом і відповідальності за свої дії[3]. Це сприяє не тільки розвитку особистої правової культури, але й формуванню довіри суспільства до поліції. Варто також відзначити, що професійна підготовка поліцейських повинна враховувати сучасні технологічні реалії. Сьогодні інформаційні технології відіграють ключову роль у правоохоронній діяльності, забезпечуючи нові можливості для збирання доказів, аналітичної роботи і координації дій між різними правоохоронними органами[4]. Відповідно, підготовка поліцейських повинна охоплювати навчання використанню інформаційних систем, кібербезпеки та аналізу даних для підвищення ефективності правозастосовної діяльності.

Отже, професійна підготовка поліцейських як інструмент формування правової культури є складним і багатокомпонентним процесом, що включає як юридичні, так і етичні, особистісні і технологічні аспекти. Вона вимагає постійного вдосконалення і адаптації до нових викликів, що постають перед сучасним суспільством. Лише високий рівень підготовки дозволить поліцейським ефективно виконувати свої функції у сфері захисту правопорядку, сприяючи формуванню правової культури і зміцненню довіри громадян до правоохоронних органів.

Список використаних джерел:

1. Васильєва В. І. Аналіз принципів підготовки поліцейських України та країн Східної Європи. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. МВС України. Харків. ХНУВС. 2019. С. 32-34.
2. Голопич І. М. Підготовка майбутніх поліцейських до професійного спілкування з правопорушниками у вищих закладах зі специфічними умовами навчання. Теорія та методика навчання та виховання. 2018. Вип. 45. С. 46-58.

3. Фролова Т. О. Особливості професійної психологічної підготовки працівників Національної поліції України до дій в екстремальних умовах. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. МВС України. Харків. ХНУВС. 2019. С. 345-349.

4. Шевчук Д. О. Загальна характеристика видів професійного навчання поліцейських. Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених. МВС України. Харків. 2019. С. 203-205.